ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 26]
Total No. of Questions : 26]

[ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 4
[Total No. of Printed Pages : 4

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : 318-M (RS)
Code No. : 318-M (RS)

ಡಿ.ಎಲ್.ಎಡ್. ಪ್ರಥಮ ವರ್ಷ
D.El.Ed. FIRST YEAR
ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸುವುದು (ಕಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾ.) — ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ
FACILITATING LEARNING (LPS) — ENVIRONMENTAL STUDIES

(ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾಂತರ)
(Marathi Version)
(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯವಸ್ತು)
(Revised Syllabus)

ದಿನಾಂಕ : 09. 10. 2020]
Date : 09. 10. 2020]

ಸಮಯ : ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10.00 ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1.00 ರವರೆಗೆ]
Time : 10.00 A.M. to 1.00 P.M.]

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 60
[Max. Marks : 60

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ
Register Number of the Candidate

भाग - I

खालील प्रत्येक प्रश्नासाठी **चार** पर्यायो उत्तरे दिलेले आहेत. त्यापैकी योग्य ते पर्याय उत्तर निवडा आणि उत्तर-पुस्तिकेमध्ये लिहा. **सर्व** प्रश्नांची उत्तरे लिहिणे आवश्यक आहेत : 10 × 1 = 10

1. निसर्गामध्ये ह्या जगातील प्रत्येक सजीवाचा समावेश आहे आणि पुढील पोढीसाठीसुद्धा. हे विधान या मुल्यांचे वर्णन करते –

(A) सामाजिक (B) नैतिक

(C) सौंदर्यात्मक (D) नीतिमुल्य.

2. घरटे बांधणाऱ्या एका पक्षाचे निरीक्षण करणे हे या विचारणा पद्धतीचे उदाहरण आहे –

(A) परिसरातील वास्तव परिसराचे (B) वर्गखोलीतील आभासी परिसराचे

(C) वर्गखोलीतील वास्तव परिसराचे (D) परिसरातील आभासी परिसर.

3. भारत आणि दक्षिण आशियाच्या परिसराची विषयसूची, मुख्य सूची आणि सारांश यांचे एक मासिक सग्रह हे आहे –

(A) हॉर्न बिल (B) सँच्यूरी आशिया

(C) ग्रीन फाईल (D) डाऊन टू अर्थ.

4. ''प्राथमिक शाळतील विज्ञानाच्या अध्यापनाच्या मुख्य घटकांचे योग्य आकलन विकसित करणे, परिकल्पना, तत्त्वे आणि भातिक आणि जीवशास्त्रीय परिसराच्या प्रक्रियेचे योग्य आकलन करणे हे ध्येय आहे'' असे यानी सिफारश केले आहे –

(A) मुलभूत शिक्षण (B) शिक्षणाचे राष्ट्रीय धोरण

(C) मुदलियार आयोग (D) कोठारी आयोग.

5. कोणत्या व्याप्तीमध्ये बालक त्याच्या दैनंदिन परिसरासी अंतरक्रिया करते आणि समस्या निवारण कौशल्य संपादन करते ?

(A) ज्ञानात्मक (B) भावनीक

(C) सामाजिक (D) भाषिक.

6. कोणत्या मुख्य मुद्यासाठी परिसर अध्ययनाचा अभ्यास बालकेंद्रित म्हणून विचारात घेतला आहे ?

(A) शिक्षकाचे अध्यापन (B) मुलांचा स्वअनुभव

(C) शिक्षकाचा अध्यापन अनुभव (D) घटकांशावरील तान (महत्व).

7. औषधीय वनस्पतीच्या संदर्भात कोण प्रायोगिक परिणामकारक वर्ग घेऊ शकेल ?

(A) परिसरीय कार्यकर्ता (B) स्थानिक नाटी वैद्य

(C) परिसंस्था जाणनारी एक व्यक्ती (D) स्थानिक आरोग्य अधीकारी.

8. वर्गखोलीमध्ये अनुभवोय अध्ययनाचा उपयोग हा आहे –

(A) धनात्मक दृष्टीकोण विकसित करणे (B) शिक्षकाना मदत करणे

(C) अध्ययन प्रक्रिया स्वतंत्र करणे (D) पाठांतर करण्यासाठी.

9. वेद, उपनिषद आणि पुराण या भारतीय संस्कृतीनुसार कोणत्या पाच परिसरातील घटकाना पंचतत्व असे म्हणतात ?

(A) जमीन, आकाश, पाणी, अग्नि, आहार (B) जमीन, आकाश, आहार, पाणी, अग्नि

(C) जमीन, आकाश, पाणी, अग्नि, हवा (D) जमीन, आहार, पाणी, अग्नि, हवा.

10. कोणत्या कारणासाठी एका शिक्षकाला वर्गखोलोची रचना माहोत असणे गरजेचे आहे ?

(A) प्रत्येक विद्यार्थाची विशेष अध्ययन स्थिति असते

(B) अध्ययन शैली सारखीच असते

(C) शिक्षक आणि विद्यार्थी यामध्ये उत्तम बंध (नाते) असते

(D) प्रत्येक अध्ययनकर्ता त्याच समुदायात समाविष्ट असतो.

भाग - II

खालील पैकी कोणत्याही **पाच** प्रश्नांची उत्तरे लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर **अर्ध्या** पानापेक्षा जास्त असू नये : 5 × 2 = 10

11. परिसरामध्ये शाकाहारी प्राण्यांची संख्या जास्त झाल्यास जमिनीवर होणाऱ्या दोन परिणामांचे विश्लेषण करा.

12. परिसर अध्ययनाच्या वर्गखोलोमध्ये एका शिक्षकाला उद्भवनाऱ्या चार आह्वानांची यादी करा.

13. परिसर अध्ययनाचा परिचय प्राथमिक शाळेत का केलेला आहे ? दोन महत्वाची कारणे लिहा.

14. परिसर अध्ययनातील चार वर्गबाह्य (Outdoor) खेळांची यादी करा.

15. मानसशास्त्रीय पार्श्वभूमीच्या आधारे सहा (6) ते दहा (10) या वयोगटातील मलांच्या कोणतीही चार गुणलक्षणे लिहा.

16. "सार्वजनिक मिरवणूक आणि समावेश यांचा परिसरावर पडणारा प्रभाव" वर्गखोलीमध्ये याचा उपयोग कशा रितीने हातो त्या चार मुद्यांचे विश्लेषण करा.

17. परिसर शिक्षणाच्या बदलाचा दृष्टीकोण केंद्रित करण्यासाठी आणि अध्ययनात गट केंद्रित करण्याच्या चार घटकांबद्दल लिहा.

18. परिसर अध्ययनाच्या सांदर्भिक अध्यापन अध्ययन विकसित करण्यासाठीच्या चार साधनांचे विश्लेषण करा.

भाग - III

खालील प्रत्येक प्रश्नाला पर्यायो प्रश्न आहेत. त्यापैकी (a) किंवा (b) चे उत्तर लिहा. प्रत्येक प्रश्नांचे उत्तर **एक** पानापेक्षा जास्त असू नये. 8 × 5 = 40

19. (a) बालकाच्या विकासावर प्रभाव पाडणाऱ्या परिसरातील कोणत्याही पाच महत्वाच्या मुद्यांचे वर्णन करा.

किंवा

(b) योग्य उदाहरणाद्वारे निसर्गातील जोवशास्त्रीय घटकांचे भौतिक घटकांशी असणाऱ्या आंतर अवलंबनाचे वर्णन करा.

20. (a) 2005 च्या राष्ट्रीय अभ्यास क्रम चौकटीवर (NCF) आधारित NCERT च्या इयत्ता III ते V च्या परिसर अध्ययन अभ्यासक्रमाची कोणतीही पाच उद्दिष्टे लिहा.

किंवा

(b) राष्ट्रीय पाठ्यक्रम चौकट (NCF-2005) ने परिसर आणि बालकांचे अध्ययन यांच्या संबंधित भर दिलेले पाच मुद्दे लिहा.

21. (a) परिसर अध्ययनामध्ये सांदर्भिक किंवा स्थानिक विषयांच्या अध्ययनाचे उपयोग लिहा.

किंवा

(b) परिसर अध्ययनामध्ये कृती किंवा अनुभव आधारित अध्ययनाच्या पाच फायद्यांचे वर्णन करा.

22. (a) परिसर अध्ययनाच्या वर्गखोलीमध्ये आयोजीत करता येणाऱ्या दहा कृतींची यादी करा.

किंवा

(b) तुमच्या शाळेचा परिसर कचरा मुक्त करण्यासाठी तुम्ही आयोजीत केलेल्या कमीत कमी पाच कृतींची यादी करा.

23. (a) सामाजीक आणि सांस्कृतीक संदर्भात पाण्याचा वापर कसा केला जातो ? याचे विश्लेषण करा.

किंवा

(b) योग्य उदाहरणासह एकदल आणि द्विदल वनस्पतीमधील पाच फरक लिहा.

24. (a) इयत्ता पाचवीच्या विद्यार्थांना क्षेत्र सहलीसाठी घेऊन जाण्यासाठी तुम्ही कोणती तयारी करणे आवश्यक आहे ?

किंवा

(b) एका वनस्पतीचा अभ्यास करताना विद्यार्थांसाठी तुम्ही कोणत्याही दहा निरोक्षणात्मक मुद्यांची सुचना दिली पाहिजे ते लिहा.

25. (a) एक प्राथमिक शाळेतील शिक्षक एका शेतकऱ्याचा मानवी स्रोत म्हणून कसा उपयोग कराल ?

किंवा

(b) तुमच्या वर्गखोलीतील अध्यापनासाठी तुमच्या घराच्या अवतीभोवतीचा संपन्मूल म्हणून तुम्ही कसा उपयोग कराल ?

26. (a) परिसर अध्ययनामध्ये विषय आधारित आयोजनाच्या कोणत्याही पाच फायद्यांचे वर्णन करा.

किंवा

(b) परिसर अध्ययनातील अध्यापनामध्ये दिलेली उदाहरणे आणि घटना एका ठिकाणांहून दुसऱ्या ठिकाणी वेगवेगळी देण्याची कारणे लिहा.